

Eesti teatri ristiisa

Üks esimesi, kes esitas üleskutse kutselise eesti-keelse teatri rajamiseks, oli Aleksander Harald Trilljärv, kes nägi ilma-vaugust 19. aprillil 1871. aastal Porkuni mõisas aedniku pojana.

Andres Pulver

Kui "Estonia" seltsi näitetrupp 1906. aastal kutseliseks teatriks muutus, moodustasid selle tuumiku Aleksander Harald Trilljärv, Theodor Altermann, Paul Pinna, Betty Kuuskemaa ja Netty Pinna. Trilljärve suur unistus oli täitunud ja just teda, mitte aga teatri otseseid loojaid Altermanni ja Pinnat kutsutakse eesti teatri ristiisaks. Organiseerimistöö jäi nooremate, Trilljärve õpilaste teha, vanem ja kogenum Trilljärv oli lihtsalt "halli kardinali" rollis.

Näitleja ja kirjamees

Aleksander Harald Trilljärv oli suure eruditsiooniga, jõulise hääle ja erakordselt selge diktsiooniga näitleja. Isegi rohkem kui peaosilistas ta mängida karakterrolle, mille kehasutamisele aitas palju kaasa ka tema lavaline kuju.

Trilljärvele meeldis laval mängida kangelasi, kuid ilmselt viis teda karakterosade austamisele haigestumine, mis ei lubanud enam täie füüsilise jõuga laval esineda. Teatri-ajalukku on tema poolt mängitud rollidest jäänud ennekõike Vaska Pepel (Gorki "Põhjas") ja Engstrand (Ibseni "Kummitused").

Trilljärve anded ei avaldunud mitte ainult näitlemis-

oskuses, vaid ka osava sule- rüütlina. Tema kirjatööde ajalugu algab juba 1893. aastal ilmunud novelliga "Keev veri". 1915. aastal kirjutas ta Eduard Bornhöhe ainetel kurbmängu "Tasuja" ja 1919. aasta mugandas selle ooperilibretoks (muusika Adolf Vedrolt).

Astroloog onu Leks

Ka on ta avaldanud naljan- dite kogumiku "Lõbus näitela- va", kupleealbumeid, luuletusi ja jutustusi. Teatrilavale on ta lisaks "Tasujale" kirjutanud veel opereti "Emajõe lõoke", jandid "Elavad surnud" ja "Saa- tuslik Vabadusrist" ning suur- tööna tuleb ära märkida tema tõlgitud enam kui neljaküm- met operetilibretot, mille hul- gast tuntuimad on "Ker- jusüliõpilane", "Linnukaupleja" ja "Lõbus talupoeg".

1936. aastal läks 65- aas- tane Trilljärv pensionile, sest haigus lihtsalt ei lubanud enam näitlemisega tegeleda. Siiski ja- gas onu Leks, sest just nii kut- susid teda nooremad kolleegid, oma teadmisi ka edaspidi noor- tele näitlejatele, jätkates seega Draamastuudio koolis alus- tatud teatripedagoogi ametit.

Vanemas põlves pühendus ta ka üha rohkem oma lem- mikharrastusele - astroloogiale - ning avaldas ajalehtedes pide- valt poolhumoorikaid horos- koope.

Aleksander Harald Trilljärv jõudis oma viimastel eluaasta- tel ära näha kõik lipukombinat- sioonid Pika Hermanni tornis ja ta läks manalateele nä- dalapäevad pärast Tallinna val- lutamist punaste poolt, 30. sep- tembril 1944. aastal. Ega talle pikalt poleks rahu niikuinii an- tud...

